

Obsah

Seznam zkratek	13
1 Diabetes mellitus a poruchy glukózové homeostázy	15
1.1 Základní fakta	15
1.1.1 Klasifikace	16
1.1.1.1 Diabetes mellitus 1. typu (DM 1. typu)	16
1.1.1.2 Diabetes mellitus 2. typu (DM 2. typu)	16
1.1.1.3 Ostatní specifické typy diabetu	17
1.1.1.4 Gestační diabetes mellitus (GDM)	17
1.1.1.5 Hraniční poruchy glukoregulace (porucha glukózové homeostázy)	17
1.1.1.6 Postup při pokusu o klasifikaci diabetu	18
1.1.2 Diagnostika diabetu	18
1.1.3 Screening	19
1.1.4 Epidemiologie diabetu a poruch glukózové tolerance	19
1.2 Fyziologické poznámky	20
1.2.1 Hladina krevního cukru a její řízení	20
1.2.2 Inzulín a jeho sekrece	22
1.2.3 Účinek inzulínu	23
1.3 Patofyziologické poznámky	25
1.3.1 Patogeneze diabetu 1. typu	25
1.3.1.1 Genetická predispozice	25
1.3.1.2 Precipitující faktory	26
1.3.1.3 Autoimunitní reakce	26
1.3.1.4 Poškození	26
1.3.1.5 Reparace	27
1.3.1.6 Průběh onemocnění	27
1.3.2 Patogeneze diabetu 2. typu	27
1.3.2.1 Inzulínová rezistence (IR)	27
1.3.2.2 Sekrece inzulínu	30
1.3.2.3 Průběh onemocnění	30
1.3.3 Syndrom inzulínové rezistence a kardiovaskulární rizikové faktory diabetu	32
1.4 Klinický obraz diabetu	34
1.4.1 Diabetes mellitus 1. typu	35
1.4.2 Diabetes mellitus 2. typu	35
1.5 Léčba diabetu	36
1.5.1 Dieta	36
1.5.1.1 Výživová doporučení	36
1.5.1.2 Úprava diety	38
1.5.2 Fyzická aktivita	40

1.5.3 Perorální antidiabetika (PAD).....	41
1.5.3.1 Ovlivnění inzulínové rezistence.....	41
1.5.3.2 Snížení postprandiální potřeby inzulínu.....	42
1.5.3.3 Ovlivnění sekrece inzulínu	42
1.5.3.4 Další farmakologické přístupy.....	43
1.5.3.5 Léčebný algoritmus	43
1.5.4 Inzulín.....	44
1.5.4.1 Inzulínové přípravky	44
1.5.4.2 Taktika léčby inzulínem.....	45
1.5.4.3 Úpravy dávek inzulínu	49
1.5.5 Edukace a samostatná kontrola diabetu (selfmonitoring)	49
1.5.5.1 Selfmonitoring glykemií	50
1.5.5.2 Selfmonitoring glykosurií	50
1.5.5.3 Selfmonitoring ketolátek v moči.....	50
1.5.5.4 Selfmonitoring dalších ukazatelů kvality léčby	50
1.6 Akutní komplikace diabetu	51
1.6.1 Hypoglykémie	51
1.6.1.1 Základní fakta	51
1.6.1.2 Diagnostika.....	52
1.6.1.3 Léčba	52
1.6.1.4 Následné sledování	52
1.6.2 Diabetická ketoacidóza.....	53
1.6.2.1 Základní fakta	53
1.6.2.2 Diagnostika	54
1.6.2.3 Léčba.....	55
1.6.2.4 Následné sledování.....	55
1.6.3 Hyperosmolární kóma	56
1.6.3.1 Základní fakta	56
1.6.3.2 Diagnostika	56
1.6.3.3 Léčba.....	56
1.6.3.4 Následné sledování.....	57
1.6.4 Laktacidotické kóma	57
1.6.4.1 Základní fakta	57
1.6.4.2 Diagnostika	57
1.6.4.3 Léčba	57
1.6.4.4 Následné sledování.....	57
1.7 Chronické vaskulární komplikace diabetu	58
1.7.1 Patogeneze diabetické mikroangiopatie a makroangiopatie.....	58
1.7.2 Diabetická nefropatie	60
1.7.2.1 Základní fakta.....	60
1.7.2.2 Diagnostika	63
1.7.2.3 Léčba	63
1.7.2.4 Následné sledování.....	65
1.7.3 Diabetická retinopatie	66
1.7.3.1 Základní fakta.....	66
1.7.3.2 Diagnostika	68
1.7.3.3 Léčba	68
1.7.3.4 Následné sledování.....	68

1.7.3.5 Další oční komplikace.....	69
1.7.4 Diabetická polyneuropatie.....	69
1.7.4.1 Základní fakta.....	69
1.7.4.2 Diagnostika.....	71
1.7.4.3 Léčba.....	71
1.7.4.4 Následné sledování.....	72
1.7.5 Diabetická makroangiopatie.....	72
1.7.5.1 Základní fakta.....	72
1.7.5.2 Léčba.....	74
1.7.5.3 Následné sledování.....	75
1.7.6 Syndrom diabetické nohy.....	75
1.7.6.1 Základní fakta.....	75
1.7.6.2 Diagnostika.....	76
1.7.6.3 Léčba.....	78
1.7.6.4 Následné sledování.....	79
1.7.7 Ostatní komplikace diabetu.....	80
1.8 Hodnocení kompenzace cukrovky a kvality péče.....	80
1.9 Postup při čerstvém záchytu nemocného s diabetem.....	83
1.9.1 Úprava metabolické kompenzace.....	83
1.9.2 Pokus o klasifikaci diabetu.....	83
1.9.3 Návrh další léčby a sledování.....	84
1.9.3.1 Pravděpodobný diabetes 1. typu.....	84
1.9.3.2 Pravděpodobný diabetes 2. typu.....	85
1.10 Péče o diabetika v perioperačním období.....	86
1.10.1 Základní fakta.....	86
1.10.2 Diagnostika a léčba.....	86
1.10.2.1 Předoperační opatření.....	86
1.10.2.2 Opatření v průběhu operace.....	87
1.10.2.3 Zvláštní péče související s orgánovými komplikacemi.....	88
1.10.2.4 Nutriční podpora.....	88
1.11 Diabetes v těhotenství.....	88
1.11.1 Diabetes mellitus 1. typu.....	89
1.11.1.1 Prekoncepční péče.....	89
1.11.1.2 Péče v průběhu těhotenství.....	90
1.11.1.3 Porod a šestinedělí.....	91
1.11.2 Diabetes mellitus 2. typu.....	91
1.11.3 Gestační diabetes mellitus (GDM).....	91
1.11.3.1 Screening a diagnóza.....	91
1.11.3.2 Léčba.....	92
1.11.3.3 Následné sledování.....	92
1.12 Multidisciplinární přístup v moderní péči o diabetika.....	92
2 Dyslipoproteinémie.....	94
2.1 Základní fakta.....	94
2.1.1 Lipoproteiny.....	94
2.1.2 Transport a metabolismus tuků.....	95
2.1.3 Klasifikace dyslipoproteinémii podle etiologie.....	97
2.1.4 Klasifikace dyslipoproteinémii podle fenotypu.....	97
2.1.5 Klinický obraz.....	97

2.2 Diagnostika.....	100
2.3 Léčba.....	100
2.3.1 Cíle léčby.....	100
2.3.2 Léčebné prostředky.....	100
2.3.2.1 Režimová opatření.....	101
2.3.2.2 Farmakologická léčba.....	101
2.3.2.3 Výběr hypolipidemik.....	103
2.4 Následné sledování.....	104
3 Obezita.....	105
3.1 Základní fakta.....	105
3.1.1 Epidemiologie.....	105
3.1.2 Patogeneze.....	105
3.1.2.1 Fyziologie regulace příjmu potravy.....	105
3.1.2.2 Příčiny obezity.....	106
3.1.3 Klasifikace nadváhy a obezity.....	107
3.1.4 Klinický obraz.....	108
3.2 Diagnostika.....	109
3.3 Léčba.....	110
3.3.1 Redukční dieta.....	110
3.3.2 Pohybová aktivita.....	112
3.3.3 Kognitivně-behaviorální intervence jídelních a pohybových návyků.....	112
3.3.4 Farmakoterapie.....	112
3.3.4.1 Katecholaminergní anorektika.....	113
3.3.4.2 Serotoninergní anorektika.....	113
3.3.4.3 Léky ovlivňující vstřebávání tuků ze střeva.....	113
3.3.4.4 Ostatní farmaka ovlivňující hmotnost.....	114
3.3.5 Chirurgická léčba.....	114
3.4 Následné sledování.....	114
Doporučená literatura.....	115
Obrázky.....	117
Tabulky.....	119

Tabulky

Tab. 1: Klasifikace diabetes mellitus a glukoregulačních poruch	15
Tab. 2: Hodnocení glykémie (ve venózní plazmě).....	18
Tab. 3: Příčiny inzulínové rezistence.....	29
Tab. 4: Výživová doporučení pro diabetiky	36
Tab. 5: Perorální antidiabetika.....	41
Tab. 6: Inzulínové přípravky podle délky působení.....	45
Tab. 7: Laboratorní vyšetření při ketoacidóze.....	54
Tab. 8: Stádia diabetické nefropatie.....	61
Tab. 9: Vylučování albuminu močí	63
Tab. 10: Vyšetření při manifestní diabetické nefropatii.....	66
Tab. 11: Klasifikace diabetické retinopatie	67
Tab. 12: Kategorie nemocných podle rizika vzniku diabetické nohy.....	79
Tab. 13: Ukazatele kompenzace diabetu	81
Tab. 14: Pravidelná sledování nemocného s diabetem	82
Tab. 15: Rizika pro matku a plod související s diabetem	89
Tab. 16: Kontraindikace gravidity	89
Tab. 17: Klasifikace primárních dyslipoproteinémií	98
Tab. 18: Cílové hodnoty sérových lipidů	101
Tab. 19: Přehled hypolipidemik	102
Tab. 20: Kategorie BMI a klasifikace změn hmotnosti	108
Tab. 21: Zdravotní rizika spojená s obezitou	109